

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Loške nune.

S temi ženskami, ki so se pri zadnji deželnozborski volitvi do skrajne meje predrzno in nesramno obnašale, smo se v našem listu že pečali, a pečati se hočemo tudi v bodoče z njimi. Če silijo v posvetno življenje, naj se jim godi pravica, naj pridejo torej pred posvetne sodnike, ker nikakor ne gre, da bi nas te ženske z nohtovi praskale, mi pa naj jih božamo in gladimo, kakor da so kaj vzvišenega, ali kaj takega, kar koristi človeški družbi. Pritožiti se pri tem te stare device ne morejo, ker same postopajo po načelu: zob za zob. Po končani volitvi so namreč tem ualio nemu obrtniku vzele delo in zaslužek intosamo vsled suma, da dotičnik morda ni volil kranjskega Koblarja. Tem parasitijam, ki so same škodoželjne in maščevalne, treba je pokazati zobe, da ne zagazijo v napačno vero, da je posvetno gospodarstvo nekdanjih brizinskih škofov prešlo v njihove roke. Pri tem bomo pa skrbeli, da pridejo naša izvajanja tudi v tuje, posebno v laške liste, da jih drugod istotako spoznajo, kakor jih poznamo mi.

Da je tako imenovana notranja šola Loških nun pravi škandal, to ni znano samo v Škofji Loki, temveč že precej široko na okrog po svetu. Odgoja, ki jo dekleta v tem samostanu dobivajo, je malo ali nič vredna. Gojenke pa ne hirajo samo duševno, temveč tudi telesno. Pred vsem je hrana, kakor se pravi v navadnem življenju, »za psa«, vse nune in vse gojenke potrebujejo na teden za kakih 120 K mesa, tako da lahko presodimo, kaka je juha, katero srebajo gojenke vsaki dan. Nedoržen krep, po kojem plava nekaj lojevih oves, to je juha škofjeloških nun, oziroma klosterskih gojenk, ker »matere« in »sestre« si privoščijo že še kaj boljšega od lojevih sveč!

Pri tem so sanitarne razmere v sa-

mostanu skrajno neugodne, tako da bi bila javna oblast prav storila, če bi posegla v mes ter zaprla ta zavod za jetiko in legar! Desinficiranje tega famoznega in z različnimi najplodovitejšimi bakterijami nasičenega samostana, korenito desinficiranje, ki naj se izvrši v najkrajšem času, je najmanj, kar moremo in moramo v interesu javnega zdravstva z vso odločnostjo zahtevati. In zahtevamo je!

Kako je nadzorstvo v spalnicah, kjer so si mlada dekleta sama sebi prepuščena, kakor tudi o različnih mrčesih, ki so si v samostanu pridobili domovinsko pravico, o vsem tem niti pisati nečemo. Pride čas, ko hočemo tudi te reči na dan spraviti. Pri vsem tem se tedaj ni čuditi, da v samostanu grasirajo mej gojenkami prav številne bolezni, ki se zdravijo največ s tem, da se prikrivajo. Kolikokrat je že imel samostan malo epidemijo, o kateri ni vedela niti Škofja Loka, niti živ krst ne. V tem pogledu se je molčečnost pod smrtnim grehom nalagala gojenkam, da niso smele svojim starišem ničesar sporočiti, če tudi so bile v veliki smrtni nevarnosti.

Najhuje pri vsem pa je, da imajo nune v Loškem samostanu pravi strah pred zdravniki. V tem oziru štedijo, kolikor največ mogoče. Vzrokov, bati se ostrega pogleda skušenega zdravnika, imajo dovolj, če namreč padejo v roke takemu zdravniku, bode takoj konec njihovi slavi! Pa tudi na zdravniškem polju so si vedele pomagati brezvestne te ženske: napravile so si namreč veliko hišno apoteko, s katero mazarijo na vse kriplje. Kako so prišle do te zakotne lekarne, vedi sam Bog! Oblastniškega dovoljenja si niso izprosile, prej kot ne v mnenju, da je loškim samostankam ne samo sleparska agitacija, temveč sploh vsaka šušmarija dovoljena! V ti apoteki kujejo svoje recepte, in kuhajo svoja

zdravila, s kojima kurirajo svoje gojenke. Da je zdravilo dostikrat tako, da bi gani narava kakega konja ne prenesla, tega ni treba posebej omenjati. Koliko strupa so že spile vboge gojenke, kojega so jim nevedne nune za zdravilo v usta vlivale! Lepe razmere, na koje opozarjamo javno oblast! Skrajnji čas je, da se ta Avgijev hlev ženskega spola nekoliko očedi, če ne z lepa paz grda! Skrbeli bomo tudi, da se bode o Loškem samostanu v državnem zboru in v deželnem zboru spregovorila pametna beseda, da bodo te babnice vsaj vedele, čemu da agitirajo pri volitvah!

V Ljubljani, 4. oktobra.

Posl. dr. Žáček o političnem položaju.

Vodja moravske narodne stranke, dr. Žáček, je na obdobjem zboru »Narodnega kluba« govoril o političnem položaju ter rekel med drugim: Razmere postajajo vsak dan slabše, mesto da bi bile vedno boljše. Proslavljeni uspehi g. pl. Koerberja so le fiktivni, le na pesek zgrajeni, ne pa na trdno, realno podlago. Sedanja vlada je živela in živi v parlamentu — tega ni tajiti — doslej le o tem, da je preporna vprašanja, ki se ne dajo spraviti s sveta, zavlekla, zato pa vrgla na parlamentarno mizo stvari, ki bodo državo veljale milijone, če se bodo sploh izvršile in ki so se dovolile samo zato, ker pričakujejo prizadete dežele od njih večjih koristij. To pa ni nikako politično delo, zlasti ne tako delo, za katero je bil sedanjí kabinet poklican. Lahko je reči, da so omenjeni projekti velikanskih dimenzij pripravljali duhove za bodoče politično delo, ali sedanjost kaže, da se to ni zgodilo. Kakor hitro pridejo na vrsto politične naloge — in ta čas se bliža naglo: nagodba z Ogrsko in trgovinske pogodbe

trkajo že nestrpno na parlamentova vrata — pokaže se vsa in nerazkrita, zgovorna resnica o sposobnosti sedanjega kabineta. Naše stališče je dano z dosedanjim vedenjem vlade. To vedenje zahteva odločno opozicijsko stališče. Ali bo to le navadna opozicija ali obstrukcija, tega ne vem. Jaz sam bi obstrukcije ne priporočal, ker odločna opozicija za taktično uveljavljanje naše pozicije zadošča do cela. Sedanja vlada je vlada nemške birokracije. Dr. Žáček je potem omenjal, da se vlada boji Schönererjancev, ki strahujejo vso levico odobral in kompromis na Češkem.

Vojna v Južni Afriki.

Poročila o demisiji Kitchenerja se sicer dementujejo, toda njegovo barbarsko postopanje obsojajo celo v vladnih krogih. Opozicijsko časopisje pa odločno protestuje, da bi se uvedle še hujše represalije proti Burom. »Daily News« pišejo: Ako je lord Kitchener res rekel vladi, da je možno doseči zmago nad Buri le s tem, da se proskribirajo in da se proglasi obsešno stanje, potem smo padli res v jamo, katero smo si izkopali sami. Kajti sedaj se homo morali ali umakniti in skleniti mir, ali pa ostanke svobode celo v svojih angleških kolonijah v Afriki žrtvovati ter kuriti vojni ogenj v domovini Anglije. Da je postopanje Kitchenerja res barbarsko, dokazuje najnovejši izkaz o smrtni žetvi v taboriščih burskih ujetnikov. Meseca avgusta je umrlo 2345 oseb, med tem i 1500 otrok. Niti kuga bi ne mogla podaviti v enem mesecu več, kot podavi ravnanje Angležev z Buri, ki nimajo ne jesti, ne oblačil ter so njih taborišča polna raznih epidemij. Angleži seveda ne storé ničesar zoper te epidemije, saj želé, da pomró vsi Buri, zlasti pa ves burski zarod, da v bodoče ustaje sploh ne bodo več možne. Taka je kultura angleška! Velevlasti pa trpé to molčé!

LISTEK.

Ženska v družini in v družbi.

Predavala gđ. Zofija Kvedrova v „Mestnem domu“ dne 29. septembra t. l. (Dalje.)

Žensko gibanje, ženska emancipacija stremlje predvsem za tem, da se nivo družine zviša. Direktno s tem, da se navaja žene k samonabrazbi, k samospoznanju, da se opozarja matere, da so s tem, ker so novemu bitju dale življenje, izvršile najlažji del svoje vzvišene in težke naloge, da jih čaka še težavna ne samo telesna, ampak tudi duševna vzgoja, za katero treba resne priprave; indirektno pa tudi s tem, da se išče ženi novih eksistenčnih sredstev, da more sama s svojim trudom skrbeti za obstanek, da ni navezana samó na dobroto očeta, ali brata, ali moža, ako hoče, da ne gladuje. Moški pa se navadno iz tega vzroka boré proti ženski socialni samostojnosti, ker jim ženska dela konkurenco. Dá, gotovo, ženska jim dela konkurenco, ali mesto, da bi jo podili od dela, odgajajo naj jo rajši v to, da išče za enako delo enako plačilo, smatrajo naj jo sebi jednako, kadar to zasluži, in naj jo zaradi njenega spola ne podcenjajo. Socialno delo ženske naj se ceni enako z moškim delom. Kadar opravlja žena službo

ekspeditorja ali komtoarista, stenografa, knjigovodje, učitelja, naj se njeno delo, ako je kvantitativno in kvalitativno enako vredno z moškim delom, tudi enako plača, potem bo konkurenca prenehala. Delodajalec bo mirno izbiral onega, ki je za njegovo potrebo najprikladnejši in najposobnejši, pa naj bo to moški ali ženska, ne bo se pa že a priori odločil za žensko; češ, ta mi dela jednako, a je za tretjino ali mogoče še za polovico ceneja. Potreba, da si žena sama služi svoj kruh, danes brezdvomno obstoja. Danes nimajo vse ženske prostora v družini. To je dejstvo in nespametno je, poditi ženske nazaj v družino, kjer je že vse zasedeno in prenapolnjeno. Tudi hišin in šivelj, delavk in poslov je dovolj. Nekateri vedno pridigujejo ženskam: Metla, kuhalnica in šivanka! Po njihovih nazorih ženska že po svojih fizičnih močeh ni zmožna za nič drugega. Fizične moči! O tem bi se dalo govoriti. Ako je žena fizično res preslaba, kar pa še tudi ne stoji, potem bi moral mož, ako bi hotel biti konsekventen, tudi res upotrebljevati te svoje fizične moči kakor ratar, hlapec, zidar, delavec. Ako pa fizična surova moč ne odloča, ako se vpoštevata tudi psihična zmožnost, potem ne vem, zakaj bi morale ostati vse ženske le delavke. Vsako delo je vredno spoštovanja, gotovo, ali če moški čutijo potrebo ne le samo po večji in višji osební naobrazbi,

ampak tudi po ugodnejši socialni poziciji, smejo tudi žene imeti enake težnje. Me gotovo ne zahtevamo, da bi nam moške spraznili svoja mesta in odšli v kuhinjo; do tega ne pride nikdar, zahtevamo pa, da se nam da toliko svobode, da smemo dihati tam, kjer hočemo, da si zaslužimo svoj kos kruha, kakor hočemo, ali s tem, da pometamo ali šivamo, ali pa s tem, da pišemo, računamo ali učimo, kar pač bolj odgovarja našemu okusu in našim zmožnostim. S tem ostanemo še vedno take, kakoršne smo, ostanemo ženske. In tudi te bojazni ni treba imeti, da bi se ženske, ako so samostojne, ne hotele močiti, ali pa, ako se možé, da bi postale prava strašila, raztrgane, umazane in neredne. Domača opravila niso ravno taka velika umetnost, da bi se jih inteligentna ženska ne mogla naučiti. Sploh pa je moje mnenje, da je v interesu vsake ženske same, da zna vsa ženska opravila. Tudi ako se nikdar ne omoži, tudi ako postane uradnica, profesorica, ali doktorica, ji to ne bo nikdar v napotje, ampak v korist.

Moški prihajajo tudi s tem argumentom, da samostojna ženska izgubi vse dražesti, vso lepoto, ki jo sicer odlikuje. Seveda, ako se smatra naivna, nevedna, mnogokrat tudi afektirana »srčkanost«, ono mehkužno, presladko, sentimentalno razcejevanje lepim, potem je pač samostojna žena na slabšem. Samostojna žena bo

smatrala za nekaj nevrednega, glumiti naivnost, siliti ljubeznivost, delati se nevedno, gojila pa bo ono pravo »ženskost«, ono prirodno, lepo ljubeznivost, ki ni naučena, ampak izvira iz srca, iz lepega, plemenitega mišljenja; gojila bo oni fini takt, ki je lasten dobim, plemenitim in naobraženim ženskam. Tista plitka, naučena in glumljena naivnost bo napravila prostor resničnemu, globokemu, odkritosrčnemu čutu. Plitka sentimentalnost se bo umaknila naravnemu dostojanstvu, ne nadutosti in domišljavosti, ampak mirni zavesti, da je ta ženska v vsem in povsod dostojna, nikdar nizka, hudobna ali slaba, bojazljiva, vedno vredna spoštovanja.

Energija je moško svojstvo, se pravi, zakaj bi ne smela biti tudi žensko? Ako hoče žena kaj doseči, mora biti energična, ako je primorana sama skrbeti zase, je prava mučenica, ako nima energije. Energija ni samo prirojena lastnost, vzgoja jo more zatreti ali pa tudi šele ustvariti, vsaj kolikor toliko. Znani so mi slučaji, ko so bile ženske izpostavljene najgršemu izkoriščanju, ker so bile premehe in preveč popustljive. Kako se godi privatnim učiteljicam, komptoaristkam, prodajalnicarkam! Vse jim naprtijo na hrbet in one molče in tiho prenašajo vse sekature, vse nepravčnosti svojih šefov ali kolegov, ker nimajo poguma, da bi se jim ustavile.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Z Dolenjskega, 1. oktobra. Ko se je krški Lapajne oglašil za deželno-zborskega kandidata brez programa, omenili ste, da se vam ne zdi potrebno, kaj več pisati o tej čudni kandidaturi in o tem še bolj čudnem kandidatu brez programa. Če se pa danes, in sicer po volitvah, pečemo z njim, je to zakrivil Lapajne sam s svojim čudnim nastopom, kateri nima para v naši politični zgodovini. — Sicer ste Vi že v številki 223 pripomnili, da vam je pred volitvijo Lapajne telegrafiral, da ima več glasov nego Globočnik.

Kako je mogel ta kandidat s 35 glasovi vam kaj tacega brzojaviti, nam je neumljivo. Lapajne je skušal pa tudi direktno med volilci delati zgago.

Tako je brzojavil vplivnejšim volilcem našega okraja sledeče: »Spoznanje doseglo. Volitev, osobito ožja, nagiblje na mojo stran. Lapajne.« Bil pa je celo toliko drzen, da je celo gosp. Globočniku sledeče brzojavil: »Združeni volilci moji in Vaši utegnejo močnejši biti od Dularjevih, jaz imam več glasov kakor Vi. Prosim odstopite. V tem slučaju pristopim po morebitni izvolitvi kot hospitant h klubu, to sem brzojavil tudi dru. Tavčarju in »Narodu«. Lapajne.«

Kakor samoumevno, mu ni dal Globočnik nobenega odgovora.

In kljub temu se je predrznil Lapajne volilcem brzojaviti, da se je spoznanje doseglo; s kom ali na kateri način, tega seveda ni povedal.

Tako doslej še ni postopal noben kandidat v Sloveniji; Lapajne pa je prišel prvi do redke časti, da si je hotel na moža nevredni način pritihočiti mandat. Tako postopanje pa je v politiki — da ne rabimo ostrejšega in primernejšega izraza — nepošteno in se mora javno ožigosati.

Pa kljub taki čudni mahinaciji je Lapajne vendar pošteno pogorel in je postal s svojimi 35 glasovi vreden sodrug pogorelega Kunčiča. Hospitirati mu tedaj ne bode treba pri narodno-naprednem klubu, pač pa bode, premišljujoč osodno številko 35, še nadalje, hospitaliral zračne prostore krške meščanske šole.

Od Sv. Lucije na Goriškem. Klerikalci v naši občini. Županija Sv. Lucija ali »Na mostu« pri Tolmini je eden najbolj znanih krajev v naših hribih. Poletničarji se radi ustavljajo pri nas; kraj je prijazen, jako romantičen celo. Po svojih prazgodovinskih grobiščih je zaslovel daleč po svetu.

Narodno-napredna stranka je dobila na Tolminskem večino pri obeh volitvah v državni zbor, t. j. pri dopolnilni l. 1900. in pri glavni letos. Ni prav nikakega dvoma, da bosta letos izvoljena v tem okraju oba poslanca narodno-napredne stranke. Don Gregorcig, deputato friulano, ki je doslej zastopal tolminske kmečke občine v deželnem zboru, bo moral drugod iskati mandat, pri nas je konec z njegovo glorio, odkar se je »spreobrnil« in »spoznal svoje zmote«, kakor ga je modro pohvalil »Prim. List« ali »Prismojenec«, kakor mu obče pravimo. Dvomim pa, da bo kje drugod zanj prostora. Kakor stvari stoje, mora zmagati napredna stranka z vsemi 10 kandidati! To je naša parola v deželi! — Kakor vidijo cenjeni čitatelji »S. N.«, mi naprednjaki na Goriškem nismo ravno preskromni. Pa tudi nismo optimisti v svojih pričakovanjih! Tako je danes pri nas! Ako vsi naprednjaki storijo svojo dolžnost, pa bo zmaga naša na celi črti.

Naša Sv. Lucija pa igra v tej borbi jako čudno, neumljivo čudno vlogo. Kar ne more se otrestiti klerikalnega varuštva. Namesto, da bi bila med prvimi razvila narodno-napredno zastavo, — tava še vedno v sladkem objemu črne teme. — Pa glejte še večje čudo! Okoliške vasice naše županije so boljše nego središče »Na mostu«, kjer hočejo postati nekako središče vsega Tolminskega okraja, ko bo dograjena bohinjska železnica. V taki klerikalni temi snivajo o tolikem napredku? Ali ni to smešno?! — In še nekaj bolj čudnega naj povem! Trdi kmetje so bolj napredni nego naša gospoda, ki vsa trobi v klerikalni rog.

Človek bi res svete jeze počil, ko vidi, da bi bila Sv. Lucija nepremagljiva

napredna trdnjava, ako bi to hotela naša gospoda, naša inteligenca pri Sv. Luciji. Hiša veleposestnika Kovačiča, kjer je bila vedno liberalnost doma, je v krempeljih klerikalnih denarnih zavodov; prostost je prodana. Vendar ima ta hiša še vedno dovolj vpliva, kateri tudi imenitno rabi. Ali ni to najžalostnejši pojav v zgodovini vedno gostoljubne Kovačičeve hiše? In vendar je tako! Klerikalna komanda je spravila to hišo v svoje kremplje!

Vasica Modveje je docela klerikalna, ker je tam doma goriški prof. Andrej Kragelj, ki je vsled bolezni mnogo na dopustu, katerega pa pridno porabi za klerikalno agitacijo. V penzijo ne mara iti; boljše je odpust od leta do leta. Don Gredolčič ni pridobil slovenskemu narodu od vlade še prav ničesa, prav dober pa je za pridobivanje takih osebnih dobrot, kakor n. pr. ti dopusti, ki se dajo potem imenitno vpreči v voz klerikalnih spletkarstev. Dr. Pajer je v vseh teh bojih proti naprednjakom Gredolčičev zaveznik, nadzornik vitez Klodič je čistokrven klerikalec in stiskalec naprednega učiteljstva, vlado poznamo — ergo vse doseže, kar mu drago, v boju proti naprednjakom seveda. Prof. Kragelj pa je Gredolčiču sila hvaležen. In ta hvaležnost je vplivala nanj tako strašno, da je pozabil na vse svoje tolikokrat naglašano liberalstvo, pozabil ves ginjen na Mahniča, na Pavlice, na razne Dermastje, na Žlindro, — in danes je za vsoto bando najstrašnejši agitator v naši občini. Mož ima časa dovolj, tod mnogo lazi, ima tudi dovolj vpliva med svojci, zato pa prizadeva naprednjakom mnogo več preglavice in truda! Naprednjaki na Kranjskem, ki poznate starega »liberalca« Kraglja, se bodete čudili, kako je to mogoče! Še bolj pa začnete majati z glavo, ko vam povem, da prof. Kragelj noče biti klerikalec. Ako govorite z njim, bo klobasal o osebnih nasprotjih. »Prim. List« in »Gorica« pod Missijevo patronanco menda tudi nista klerikalna lista! Pavlice, Dermastje, Gregorčiči itd. so torej »liberalci«, s katerimi se skupno bori prof. Kragelj! Ali ni obžalovati duševno stanje takih mož v vrstah slovenske posvetne inteligence, kakor je prof. Kragelj? In takih je več! Še pred 3 leti so bili kar divji nasprotniki klerikalnega sleparstva, danes so njegovi vroči pospeševalci.

Drugi tak kampjon v naši občini je umirovljeni profesor Pregelj. Po milosti božji in pripomoči viteza Nabergoja je dobil prof. službo v Dalmaciji, ker drugod v Avstriji bi ga nikjer ne sprejeli. Take kvalifikacije je imel. — Ko je dovolj namučil uboge Dalmatince, se je vrnil k Sv. Luciji, kjer dela pokoro za vse grehe svoje mladosti. Z župnikom se spovedujeta vsak dan. Skupaj kujeta načrte proti naprednjakom. In tako je priden, — kakor da hoče v par letih dohiteti vse zamude in zaslužiti svetel stolec prav tik božjega trona v svetlih nebesih. — Tudi on ima časa dovolj! S svojimi kvartirčki in kuhinjo uganja samo politiko. Vsak kilo cukra, kateri kupi, mora sodelovati v klerikalni agitaciji. To je poleg duhovščine in Kovačiča že drugi profesor, ki skrbi, da bi šlo klerikalno žitje v klasje.

Kakor pa je nemoralna ta klerikalna zalega v obče, tako malo časten je njen generalni kvartir — »pri Marijanci«. Čitatelji »S. N.« v drugih deželah, le poprašajte kateregakoli Slovenca iz teh krajev, saj jih je dovolj po svetu, in vsakdo vam da o brlogu »pri Marijanci« potrebno informacijo! Tu je, rekel bi, nekak generalni štab klerikalne vojske. Tu se v pekel obsojajo liberalni naprednjaki, hujska se proti »Soči« in »Primorcu«, — »Prim. List« in »Gorica« pa sta tu visoko v čisljih.

Taka je klerikalna vojska v naši obširni županiji. Ali ni to škandal za posvetno inteligenco? Vkljub temu gojimo polno nado, da zmaga narodno-napredna stranka v naši občini s pomočjo zavednih kmetov proti farovski komandi, optri ob opisane posvetne stebre.

Cesarja Franca Jožefa most v Ljubljani.

Danes ob 11. dopoldne se je otvoril in izročil prometu novi jubilejni most. Gosp. stavbni svetnik Jan Duffe je naznanil g. županu, da je smatrati most dovršenim, na kar je otvoril g. župan Iv. Hribar most z daljšim nagovorom povabljenih odličnjakov in zastopnikov drž. in dež. oblasti, završivši svoj govor s trikratnim »Slava« klicem na cesarja Franca Jožefa I. Nato so bili predstavljeni g. dež. predsedniku baronu Heinu zastopniki podjetniške tvrdke, ki je most izgotovila in mestna arhitekta, ki sta izvršitev mosta nadzirala in vodila. Nato se je g. dež. predsednik Hein v slovenskem in nemškem jeziku zahvalil onima obč. svetoma, ki sta zgradbo jubilejnega mostu provzročila in izvršila ter je še posebej izrekel priznanje g. županu Iv. Hribarju. Izražajoč prepričanje, da bi bila zvestoba in udanost Ljubljančanov vedno tako trdna in neomajna, kakor je trden in neomajen obok mostu, je zaključil svoj govor z ozirom na cesarjev god z besedami: »Hrast se omaje in hrib, zvestoba Ljubljancev ne gane!« Slavnostne otvoritve se je udeležilo mnogo zastopnikov vojaštva, drž. in dež. uradov, šol, zavodov itd. ter navajamo sledeče gospode: eksc. baron Hein z g. tajnikom okr. glavarjem Haasom, fml. Chavanne, gm. Baldass, polk. Schmied, podpolkovnika Lukancpl. Savenburški in Frank, štab. nadzdravnik vitez Wagner, dež. glavar pl. Detela, dvor. svetnik fin. ravnatelj Lubec, dvor. svetnik fin. prokurator Račič, dež. sod. predsednik Levičnik, dež. sod. svetnik Rueling, dež. šol. nadzornik Hubad, dež. višji gozd. svetnik Goll, predsednik trg. zbornice Kušar, ravnatelj mestne hranilnice Petričič, ravnatelj Levec, Senekovič dr. Junowicz, Wiethaler, dr. Požar, Iv. Šubic, mnogo profesorjev, uradnikov častnikov in obč. svetovalcev, na čelu jim podžupan dr. vitez Bleiweis, zastopniki dež. in mestnega stavbnega urada, gasilnega društva itd. Most je bil okrašen z zastavami, venci in zelenjem. Pred otvoritvijo in po govoru g. župana je igrala meščanska godba. Otvoritve se je udeležilo ogromno občinstva.

Kakor znano, sklenil je občinski svet ljubljanski v svoji seji dne 27. junija 1888, da se v spomin slavnega štiridesetletnega vladanja cesarja Franca Jožefa I., tedanji leseni mesarski most nadomesti z železnim ali pa zidanim mostom z oblokom po Monierjevem sistemu.

Z ozirom na razne okolnosti, zlasti pa z ozirom na vprašanje osuševanja ljubljanskega barja in z njim v zvezi stoječe zožitve Ljubljaničine struge, pa se z delom tačas ni pričelo, ker se je hotelo počakati, da se omenjena dela izvrše. Ker pa se je pokazalo, da utegne še precej Ljubljaničine poteči po nepogledljivi strugi v Savo, in ker so se iz občinstva samega oglašale vedno bolj in bolj zahteve po novem mostu, ni kazalo več čakati z zgradbo novega mostu. Župan Iv. Hribar, ki se je vključil intenzivnemu svojemu delovanju za prenovitev po potresu tako strašno prizadete Ljubljane vendar takoj, ko je leta 1896. prevzel častno mesto župana deželnega stolnega mesta, pričel zanimati za projektovano zgradbo novega mostu, in je že leta 1897. nasvetoval občinskemu svetu, naj bi se vsaj do cesarjeve sedemdesetletnice izvršil dne 27. junija 1888. soglasno storjeni sklep.

Po dolgotrajnih posvetovanjih in obravnavah pritrnil je občinski svet v seji dne 21. marca 1900 županovemu nasvetu, naj se z zgradbo novega mostu čim prej prične, in naj se ob enem uredi tudi ceste, ki se stekajo na ta most. V zmislu tega sklepa pozval je mestni magistrat meseca aprila lanskega leta nekatere znane tvrdke, ki se bavijo z gradnjo mostov, naj za projektovani most obvezne ponudbe v treh tednih predlože. Izmed došlih projektov sprejel je občinski svet kot najugodnejši oni znane dunajske tvrdke Pittel & Brausewetter ter se ob enem odločil za zgradbo iz betona in to iz dveh razlogov. Prvič se da tak most napraviti tako, ko da bi bil iz rezanega kamna se-

zidan, drugič je pa tudi mnogo trajnejši, ko železen most, in ne provzroča toliko vzdrževalnih stroškov. Pri železnem je treba namreč vedno paziti, da se posameznih delov konstrukcije ne prime rija, kar je pa pri največji pazljivosti težko obvarovati, ker se s čopičem do nekaterih konstrukcijskih delov niti lahko priti ne more. Če se pa mostu loti rija, je naravno, da postaja od leta do leta slabši. Nasprotno je pa pri betonskem mostu, kjer se železo popolnoma spoji z betonom, vsled česar postaja most od leta do leta trdnjši.

Tvrška Pittel & Brausewetter projektovale je most kot čisto betonsko zgradbo ter ze oblok nasvetovala Melanov sistem, to je zgradbo iz železa in betona. Ta projekt izdelal je, kar se tiče obločne konstrukcije, inženir I. Melan, profesor tehnike v Brnu, načrt za arhitektonično opremo pa je napravil arhitekt Zaninović. Oblok je 33 m dolg. Most ima med balustradami 14 m širine, in sicer 10 m za vožnjo, po 2 m pa za obojestransko hodnika. V projektu se je predpostavljalo, da se pri fundiranju mostu naleti na trda tla (skale), to upanje pa se ni izpolnilo, vsled tega se je moralo v ilovnata tla zabiti 300 pilotov, kar je fundiranje mosta znatno podražilo.

Kakor pa je cela konstrukcija mostu izredno solidna, tako je tudi vnanja oprema istega jako prikupljiva; vsa vnanost napravlja vtis masivnega zidanega mostu. Razven lepih stranskih fačad v modernem secesionističnem stilu krasé most štirje iz brona vlti zmaji, ki počivajo na končnih stebrih; občinski svet odločil se je namestu levov za zmaje, ker se isti tudi v mestnem grbu nahajajo. Stebri srednje balustrade pa so okrašeni z lepimi kandelabri. V sredini vnanje fačade nahajajo se v lovorovem okvirju inicijali presvitlega cesarja, dočim letnice 1848. in 1888. kažejo, da se je most zgradil v spomin štiridesetletnega vladanja cesarja Franca Jožefa I.

Na vnanjih straneh parapetov nahajata se dve spominski plošči z naslednjim napisom:

V spomin slavnega
štiridesetletnega vladanja cesarja
Franca Jožefa I.
vsled soglasnega sklepa občinskega
sveta z dne 27. junija 1888.
zgradila mestna občina
leta 1900. in 1901., ko je
Viktor baron Hein
bil deželni predsednik na Kranjskem,
Ivan Hribar
pa župan v Ljubljani.

Končno naj še omenimo, da znašajo stroški za novi most okroglo 270.000 kron, v katerem znesku pa je vračunana tudi odškodnina pr. 18.406 kron, katera se je priznala sosednim hišnim posestnikom z ozirom na potrebno ureditev cest.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. oktobra.

— **Osebnosti.** Deželni odbor je imenoval rač. oficijala prve vrste gosp. Antona Mikuša rač. revidentom; rač. oficijala prve vrste g. Iv. Pogačnika kontrolorjem deželne blagajnice; rač. oficijala druge vrste gg. Ivana Freliha in Ivana Mikuža rač. oficijaloma prve vrste; dosedanja praktikanta gg. Ivana Pavška in Henrika Logarja rač. oficialoma druge vrste in gg. Avgusta Bukovca in Josipa Breganta rač. praktikantoma. — Absolvirana učiteljska kandidatinja gdč. Julijana Kos iz Ljubljane je imenovana za provizorično učiteljico na štirirazredni ljudski šoli v Loškem potoku. — Geometer c. kr. ravnateljstva drž. železnice v Bělaku Ferd. Hanksy je premeščen k ekspozituri za trčiranje v Jesenicah.

— **Cesarjev god** se je praznoval danes v Ljubljani običajno kakor vsako leto. Ob 10. uri dopoldne je bila v stolni cerkvi slovesna maša, katere so se udeležili načelniki oblasti in uradov, profesorji, učitelji i. dr. Glavna točka proslave cesarjevega godu pa se je izvršila z otvoritvijo mostu cesarja Frana Josipa I. Včeraj zvečer je priredila meščanska godba po mestu mirozov ter je igrala pred deželno palačo.

— **„Slovenec“ in blagoslovitev mostu cesarja Franca Jožefa I.** Sinočnji »Slovenec« je streljal na naš list in na gosp. župana Hribarja s topovi. Z akti in z nebrojnimi citati se je spustil besno na mejdan in danes se

ziblje v ponosni zavesti, da nas je po-
teptal docela. Ali dosegel je prav na-
sprotno. Iz priobčenega pisma mestnega
magistrata je razvidno, da je gosp. župan
Hribar uljudno naprosil knezoškofa Jegliča,
naj glede blagoslovljenja mostu odredi vse
potrebno, in očitno je, da je mestni ma-
gistrat pričakoval, da blagoslovi most škof
sam ali pa njegov pooblaščenec. Magi-
strat ve, da spada most pod šentpetersko
župnijo, zato bi se bil obrnil sam narav-
nost do g. župnika Malenška, ako bi ne
bil v svoji želji toli nečuvno neskrupulen,
da je pričakoval blagoslovljenja g. škofa
samega. Da pa je bil mestni magistrat
vendarle opravičen gojiti to željo, izhaja
iz dejstva, da leži novi veliki most skoraj
tikoma stolne cerkve in knezoškofove pa-
lače. G. knezoškof se vozari po deželi,
birmuje po najzakotnejših krajih, razgraja
po najumazanejših vaških lecah ter blago-
slavlja najobskurnejšim gasilskim društvom
gasilsko orodje. Naravnost pričakovati je
bilo torej, da g. knezoškof svojega blago-
slova ne odtegne najlepšemu, prometno
najvažnejšemu in največjemu ljubljanskemu
mostu in to še tem manj, ker se imenuje
novi most po Nj. Veličanstva cesarju
Francu Jožefu I. ter je njegova otvoritev
združena s patriotskim proslavljenjem
cesarjevega 72. godu. Vzlic vsemu temu
je g. knezoškof mostu odrekel svoj blago-
slov, kar je, najmanj rečeno, vsaj malo
taktno. »Slovenec« je sam čutil, da je
njegovo zagovarjanje škofovega postopa-
nja slabotno in brez podlage, zato je po-
grel stare stvari ter jih zavil v prilog
svoje nesrečne filipike. Ali iz tega pogre-
vanja je razvidno, da je škof blagoslo-
vitev odklonil iz gole in nekrščanske —
maščevalnosti. »Slovenec« piše namreč,
da je župan Hribar zavrnil povabilo na
katoliški shod, in da je v svojih govorih
obžaloval slovesni sprejem g. knezoškofa,
ožigosal njegove pastirske liste ter poleg
škofa razžalil vse duhovenstvo rimsko-
katoliškega obreda, rekoč, da bi Kristus
zapodil iz templja z bičem vse one, ki so
se vsilili v božje hiše. Gosp. knezoškof
se torej zaveda, da je bila njegova dol-
žnost, blagosloviti most cesarja Franca
Jožefa, a storil tega vendar ni zato, da
se nad županom za njegove besede ma-
ščuje, kar je vsekakor neapostolsko. Da je
g. župan pismeno zavrnil povabilo na ka-
toliški shod, je storil čisto prav; saj je
danes očitno, da je katoliški shod strasti
naše duhovščine še bolj razvnel ter da je
narod sedaj še zbeganejši. Takega poli-
tičnega shoda pa se župan seveda ni
mogel in ni smel vdeležiti. Obžalovati pa
je, da g. knezoškof ni smatral za potrebno,
vdeležiti se otvoritve cesarskega mostu,
dasiravno je bil, kakor vsi drugi načel-
niki uradov, izrečno uljudno povabljen.
Otvoritve so se udeležili načelniki in za-
stopniki vseh oblastev in uradov, le nje-
gova knezoškofovska nemilost se je absen-
tirala. Tudi to je nov dokaz, da je imel
g. župan prav, ko je obžaloval slovesni
sprejem škofa Bonaventuro, sprejem, ki
mu ga je priredil ljubljanski župan sam,
misleč, da prihaja g. knezoškof res kot knez
miru, ljubezni in sprave. Danes se kaže,
da je bil g. župan v svojih nadah bridko
varan, kajti mesto miru je prinesel škof
v deželo največji nemir, najgrše boje,
mesto sprave najbesnejšo maščevalnost,
nestrpnost in sovraštvo. Danes vidimo
škofa Bonaventuro, ki daje v svojih pa-
stirskih pismih že a priori generalno od-
vezo vsem sleparjem, goljuhom in prešest-
nikom, ako so klerikalci, hkratu pa naj-
strožje obsoja vsakogar, če je le liberalec.
Vse to se godi zategadelj, ker je škofov
prvi oproda ožlindrani dr. Šusteršič. Prav
je imel tudi g. župan, ko je zavrnil ne-
umne napade na slovanski rimski obred,
ki je prav tako krščanski kakor latinsko-
rimski. Govorivši o klerikalni stranki, je
mislil g. Hribar, kar je razvidel iz bese-
dila županovega govora vsakdo, le politi-
kujoče duhovnike, agitatorje in kramarje
v talarjih, h katerim pa gg. dekana Za-
mejca, župnika-kanonika Rozmana in ka-
teheta Mlakarja ni prištevati. Ti se zatega-
delj tudi niso čutili zadete po županovih
besedah. Ti gospodje doslej niso v bojeviti
vojni našega konsumarskega škofa, ki na-
čeluje tisti besni duhovniški tolpi, katera
je napravila iz svetišč agitatorska torišča
in kupčevalnice. O teh pa veljajo besede:
Ko bi Kristus dandanes prišel na svet in
videl, kako neka duhovščina zlorablja nje-

govo ime v politične, hujskajoče in kup-
čijske svrhe, gotovo bi vzel v roke bič in
jih zapodil iz cerkve, kakor so se sami
vsilili brez poklica!

Opomba ured.: Tako se nam piše
iz magistratnih krogov; mi pa smo še
vedno mnenja, da bi se bilo blagoslov-
ljenje mostu prav lahko opustilo!

— **Kako se je agitiralo v Go-
dešičah.** Pišejo nam: Takoj, ko je občin-
ski sluga prinesel na Godešiče in sv. Duh
glasovnice, je prišel za njim mežnar od
sv. Duha in Godešič, pobral glasovnice,
jih nesel kaplanu v Staro Loko ter popi-
sane zopet nazaj vročil. Ko so po volitvi
nekateri razsodni možje tem ljudem od-
pirali oči, kdo je Brejce in kdo Lazzarini,
so bili dotičniki hudo nejevoljni, kako se
upa kaplan listke popisati brez dovo-
ljenja njih imeteljev, kateri gotovo ne
bi bili volili Brejca, ko bi jih kaplan k
temu ne prisilil. Tako dejanje je gotovo
kaznivo.

— **„Slovenska šolska Ma-
tica“.** V kratkem se bodo začele tiskati
knjige, ki jih izda »Slov. šolska Ma-
tica« za tekoče leto. Da bode odbor
mogoče določiti število iztisov, opozarja
se učitelji in drugi razumniki še enkrat,
da pristopijo k društvu tudi oni, ki do
zdaj še niso tega storili. Čas za pošiljanje
letnine je do konca oktobra t. l. Nade-
jamo se, da ga ne bode učitelja (učiteljice),
ki bi ne bil člen tega prekrasnega dru-
štva. Pa tudi od drugih razumnikov pri-
čakujemo, da se oglase kot ustanovniki
ali vsaj kot letniki. Odbor.

— **Narodna čitalnica v Ljub-
ljani** priredi dne 19. t. m. v veliki dvor-
ani »Narodnega doma« svoj prvi »Za-
bavni večer« v sezoni 1901/2. Vspored
obsegal bode godbene točke, komičen
dvospev, čveterospeve in šaljivo loterijo.
Natančneje program objavi se v kratkem.

— **Državne podpore vinogra-
darstvu.** Poljedelsko ministrstvo je
dovolilo deželnemu odboru kranjskemu
za tekoče leto svoto 10.000 kron, da raz-
deli primerne podpore kmetijskim po-
družnicam v Novem mestu, Mokronogu,
Metliki, Košani in Št. Vidu pri Vipavi,
ki se pečajo s požlahtnjevanjem in
zboljševanjem domačih trtnih nasadov. V
prvi vrsti se bode gledalo na napravo
oziroma razširjenje vzornih vinogradov
in na pridobivanje potrebnih zelenih
žlahtnih sadik za lastno potrebo in za
oddajo.

— **Iz trnovskega okraja** nam
pišejo: Cesarja Franca Jožefa
jubilejski most se je danes slovesno
otvoril in izročil javnemu prometu. Sedaj
pa pride na vrsto prepotrebni most, ki
bo vezal Prule z Opekarso cesto. A
rekli se bo: »Od kod naj vzame občina
zopet toliko denarja?« Toda mi Trnov-
čanje smo zadovoljni in hvaležni bomo,
če se nam napravi tu mala brv. In prav
sedaj, ko se bo morala odstraniti brv, ki
je stala poleg novega jubilejskega mostu,
bi se nam lahko izpolnila ta naša iskrena
želja. Treba je le, da nam pusti slavni
obč. svet predstaviti to brv tu sem. Stroški
bili bi prav neznatni, ker morajo ome-
njeno brv itak odstraniti in les transpor-
tirati na odkazano mesto. Stalo bi torej
nič drugega, nego le zopetno postavljanje
in to pereče vprašanje bilo bi rešeno za
par let. Trnovčan.

— **Popravek.** Prejeli smo sledeče
pismo: Slavno uredništvo »Slovenskega
Naroda« v Ljubljani. Z ozirom na § 19.
tisk. zak. Vas uljudno prosim, da sprejmete
sledeči popravek: 1. Ni res, — kakor
pišete v Vašem listu dne 28. septembra
t. l. v št. 223. med dnevnimi vestmi »Pošta
na Rakeku falirala« — da je gosp. Matija
Klančar trikrat na pošto prišel po 1000 K.
Ko je letá v prvič prišel, se mu je ena
njegovih dveh nakaznic v znesku 887 K
83 vin. izplačala, in se mu je naročilo po
ostalih 1000 K drugi dan priti, da se je
po denar pisalo. 2. Ni res, da se mu je
potem reklo, da ni denarja — ampak Ma-
tija Klančar je zamudil v 7 dneh denar
vzdigniti, in trinajsti dan, ko je zopet
prišel, se mu ga ni moglo izplačati, ker
to poštni predpisi ne dovolijo. G. Matiji
Klančarju se je uljudno razložilo, kje je
denar in kdo ga bo vzdignil. Stori se je
toraj natančno po predpisih, in stvar pri
ces. kr. poštni direkciji uradnim potom
davno že rešila. — Ces. kr. poštni in
brzojavni urad na Rakeku, dne 3.

oktobra 1901. — Ludovik Ševar, ces.
kr. poštar.

— **Požar.** V vasi Podbukovje v
občini Gornja Krka je nastal minulo ne-
deljo med mašo požar, ki bi bil lahko
upepelil vso 39 številko broječo vas. Dve
hiši sta deloma zgoreli. Le krepkemu
delovanju gasilcev se je zahaliti, da se
je zabranila večja nesreča.

— **Zgorela tovarna.** Minulo ne-
deljo je nastal v tovarni za izdelovanje
barv v Klečah v občini Dolsko, ki je last
firme J. A. Fink-o-v zet iz Regensburga,
požar. V kratkem času je tovarniško po-
slopje in vsa oprava bilo plen ognja. Iz
Dola prihitelo gasilno društvo je požar po
tri ure trajajočem gašenju omejilo. Škode
je okoli 14.000 K. Zavarovalnina je 12.000
kron.

— **Pa še enkrat redek lov,
ali orel brez konca in kraja.** Gla-
sovita morska kača se menda hoče
ugnezdit v predalih našega lista v podobi
orla, ki je bil ustreljen v Begunjah. Kdo
je dotičnega orla prav za prav ustrelil,
navzlic trem nasprotujočim si noticam še
ni dognano. Gospod Ž., ki je orla napažil,
nam je namreč dal znesek pravil, da mu je
gosp. Puc sam povedal, da on res ni
ustrelil orla, ampak neki njegov sorodnik.
Tudi ni omenjeni orel planinski nego
ribji orel. Naj si bode orel te ali one
vrste, naj si ga je ustrelil gosp. Puc ali
Pac, ali kdor si bode, mi se za to ne
bomo več ogrevali in ne bomo več
strašil orlov duh po predalih našega lista
S tem je ta zadeva definitivno rešena
enkrat za vselej.

— **„Panorama internacional“.**
Kakor smo že poročali, je videti v poslopju
meščanske bolnice, na sadjarskem trgu,
vsaki dan od 9. ure zjutraj do 9. ure zve-
čer, krasno mejnarodno panoramo, katero
je v resnici vredno pogledati. Motil bi se
vsakdo, kdor bi mislil, da kaže panorama
navadne slike; ne, tu vidiš vse plastično
pred seboj; ljudje so kakor živi; najrazno-
vrstnejše stavbe, galerije kipov itd. pa so
take, kakršne bi človek videl v istini in
kakor bi bil na licu mesta. Ta teden kaže
ta panorama posamezne dele iz za svet-
ovne razstave v Parizu leta 1900.
Krasen je ogromni most Aleksandra III.,
na katerem se gnete vse polno občinstva;
jako zanimiva je skupina tipov iz naroda
v Andaluziji, ali pa indijska palača s stop-
nicami in prometom; zelo slikovita je sce-
nerija na dahomejskih kočah. Panorama
je instruktivna za vsakogar, zlasti pa jo
priporočamo zavodom in šolam. Pri-
hodnji teden bo kazala panorama pokra-
jine iz slikovite Stajerske. Jedno
potovanje stane 40 vin., za vojaške do-
narodnika, dijak in otroke pa 20 vin. Pa-
noramo toplo priporočamo!

— **Pevsko društvo „Adrija“**
v Barkovljah priredi v nedeljo dne 17.
novembra t. l. svojo veselico s petjem,
godbo, dramatično predstavo in plesom
v dvorani »Narodnega doma«. Ta veselica
je prva v letošnji sezoni.

— **Konji splašili** so se včeraj po-
poldne na Karlovski cesti Josipu Boštijan-
čiču, posestniku v Kolodvorskih ulicah
št. 29. V vozu sta bili dve dami. Konja,
ki sta se ustrašila električnega voza, sta
zdirljala in zadela z vozom v cestni drog,
na katerem je tablica električne cestne
železnice. Tablica je padla na konja,
vsled česar se je konj tako prestrašil, da
je padel na tla. Konja sta strgala opravo
in tudi voz je bil razbit. Druge nesreče
ni bilo.

— **V Ljubljano padel.** Včeraj
zvečer se je na Trnovskem pristanu ob
bregu Ljubljanice igral triletni deček
Viktor Seliškar, sin delavca Tomaža Se-
liškarja na Trnovskem pristanu št. 14.
Igral se je s kolesom, katero mu je padlo
v vodo. Deček je skočil za kolesom na-
ravnost v vodo in bi bil brez dvoma
utonil, ako bi ne bila to videla Antonija
Jakosin, ki je prala pri Ljubljani in
priskočila dečku na pomoč in ga poteg-
nila iz vode.

— **Vojaško bluzo je ukradel**
neznan tat jednoletnemu prostovoljcu
V. R. iz sobe v Franca Jožefa vojašnici.
V žepu bluze so bila zlata očala.

— **Popadljiv pes.** V Nunskih uli-
cah je včeraj popoldne Stoudacherjev pes
popadel Alojzija Wiedewohla, trgoveškega
vajenca pri Praunseisu na Mestnem trgu
in ga vgriznil v levo nogo.

— **Tatvina.** Hlapcema Ivanu Kugi
in Ivanu Ahlinu, stanujočima na Rimeški
cesti št. 16 je pred 10 dnevi neznan tat
ukradel zlat prstan, nikelnasto uro in več
obleke. Policija je zaprla nekega hlapca,
ki je sumljiv te tatvine.

— **Spolnitev telefona.** Iz Brna
javljajo, da je izumel inženier Barbey te-
lefon, ki izgovorjene besede tudi avtoma-
tično zapisuje; in sicer dela ta aparat
pri oddaji in sprejemu govora. Do sedaj
so se poskusi povsem posrečili. Ako bi
se dal tak telefon povsod in v vsaki da-
ljavi vporabljal, potem bi bil kmalu br-
zozav odveč. Zlasti praktičen bi bil za
časopise.

— **Diamant za 4 milijone mark**
je kupil v Londonu neki Amerikanec.
Določeno je bilo, da bode ta krasno bru-
šeni diamant krasil krono kralja Edvarda,
toda bogati Amerikanec je ponudil toliko
zanj, da se mu ni mogel nihče ustavljati
ter je tudi denar takoj izplačal.

— **Najkrasnejša Američanka.**
V Charlotevillu je umrla Mande Coleman
Woodsova, ki je bila na razstavi v Buřalo
razglašena za najdražestnejšo ameriško
krasotico. Njen profil krasé vse kolajne,
ki jih izdaja razsodna porota za premi-
ranje razstavljenih predmetov.

Književnost.

— **„Nada“.** Krasni sarajevski bele-
tristični in ilustrirani list, ki se živo za-
nima za slovensko umetnost in slovstvo
ter prinaša reprodukcije umetnin naših
umetnikov, ima v šte. 19. obširno oceno
Ganglove drame »Sad greha«. Ta
kritika se sklada docela s kritiko našega
lista in s kritiko g. F. S. F. v »Domu in
Svetu«. Na lepi sarajevski list, ki prinaša
vedno izborno vsebino, zlasti pa lepe kri-
tične članke, opozarjamo iznova.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 4. oktobra. Razpuščen je
deželni zbor tirolski, goriški in istrski.
Volitve se vrše meseca novembra in
decembra

Dunaj 4. oktobra. Vest, da je do-
ločen posl. Derschata na Pradejevo
mesto prvim državnoborskim pod-
predsednikom, se dementuje.

Dunaj 4. oktobra. Govori se, da
deželni predsednik gorenjeavstrijski v
kratkem odstopi.

Dunaj 4. oktobra. V tukajšnjih
dobroinformiranih političnih krogih se
govori, da se ustanovi posebno mini-
strstvo za javna dela.

Praga 4. oktobra. Ustavoverno ve-
leposestništvo je izdalo svoj volilni oklic,
ki je docela nepolitičen. Nemških kan-
didatov je 22, češka le dva.

Praga 4. oktobra. Nasproti na-
črtu Körberja, da se razpravo o prora-
čunu kolikor močno skrči, poročajo
češki listi soglasno, da češki poslanci
nimajo niti vzroka, niti dolžnosti, delo
Körberju olajšati, ter da mu hočejo
prav ob tej priliki povedati svoje od-
kritosrčno mnenje.

Budimpešta 4. oktobra. Doslej
je bilo izvoljenih 352 vladnih, 20 na-
rodnih, 72 Košutovih, 9 Ugronih in 5
slovaških poslancev.

Narodno gospodarstvo.

— **Kmetiska posojilnica ljub-
ljanske okolice v Ljubljani.** Bilančni
izkaz za mesec september 1901. Aktiva:
Gotovina v blagajni 18.553 K 76 h, nalo-
ženi denar 492.236 K 79 h, posojila
2.759.559 K 68 h, prehodni zneski 741 K
63 h, inventar 917 K 42 h, vrednostne
listine 4.000 K, zaostale obresti od 31. de-
cembra 1900 38.010 K 72 h. Pasiva: Za-
družni deleži 23.942 K, rezervni zaklad
55.944 K 80 h, pokojninski zaklad 3.250 K
99 h, hranilne vloge 3.151.610 K 73 h,
predplačane obresti od 31. decembra 1900
9.292 K 39 h. Denarni promet 9.535.789 K
42 h. Upravno premoženje 3.316.420 K.

— **Mestna hranilnica v Kranji.**
V mesecu septembru 1901 vložilo je 332
strank 68.588 K 79 h, vzdignilo pa 211
strank 75.896 K 94 h, 13 strankam izpla-
čalo se je hipoteknih posojil 18.000 K. —
Stanje vlog 2.568.925 K 53 h, stanje hipo-
tečnih posojil 1.718.317 K 72 h, denarni
promet 196.894 K 02 h.

GRICAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernove ulice 9

naznanjava najuljudnejše svojim p. n. odjemalcem, da imava
za prihodnjo zimsko sezono v kon-
fekciji za dame najnovejše modele
v veliki izbi in v zalogi in prosiva, da naju v prav mnogem šte-
vilu počasté, zagotavlja najcenejo in najsolidnejšo postrežbo.
Ilustrovani ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborno deluje
antiseptična

Melusina ustna in zobna voda

utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (28-40)

dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana
Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 1. oktobra: Alojzij Scharlach, umirovlj.
c. kr. sodnijski uradnik, 67 let, Kapiteljske ulice
št. 11, mrtvoud.

Dne 2. oktobra: Ana Müller, davkarjeva
vdova, 83 let, Rožne ulice št. 7, kap na možgane.
V deželni bolnici.

Dne 24. septembra: Ana Divjak, posestni-
kova hči, 4 1/2 leta, jetika.

Dne 26. septembra: Ana Roje, krojačeva
vdova, 78 let, ostarelost. — Marija Kovačič, kur-
jačeva žena, 42 let, rak. — Alojzij Kren, gostač,
76 let, trebušna vodenica.

Dne 27. septembra: Neža Perko, užitarica,
65 let, srčna hiba.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 206,9 m. Srednji srčni tlak 736,0 mm

Okt.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Morje v 24 urah
3	9. zvečer	738,7	13,0 sl. svzhod	jasno		
4	7. zjutraj	738,1	9,2 sl. svzhod	megla		
	2. popol.	735,9	21,8 sl. jz.ahod del. oblak.			0,0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 14,2°, nor-
male: 12,5°.

Dunajska borza

dne 4. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98,50
Skupni državni dolg v srebru	98,30
Avstrijska zlatna renta	118,75
Avstrijska krona renta 4%	95,50
Ogrska zlatna renta 4%	118,45
Ogrska krona renta 4%	92,50
Avstro-ogrsko bančne delnice	1629 —
Kreditne delnice	616,25
London vista	239,02 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117,22 1/2
20 mark	23,44
20 frankov	19 —
Italijanski bankovci	91,75
C. kr. cekini	11,31

Lovski voz

dobro ohranjen in par oslov z opravo
vred proda takoj po nizki ceni

Louis Praschnikar-jevo oskrbnitvo
v Mekinjah pri Kamniku. 2141-2

Učenec

(2146-2)

s primerno šolsko izobrazbo sprejme se
tako pri Albinu Rant-u v Kranju.

Pozor!

Zadnje štiri sode filtriranega
dalmatinskega mošta

(25 hektolitrov), ki dojdejo v nekaj dneh
na ljubljanski kolodvor, prodam hktl. po
14 gld.; kdor vzame vsega, pa še ceneje.

Crnković, Dalmatinec
hotel „Lloyd“.

(2165-1)

Tesarski pomočniki

(cimpermani)

se sprejmó proti dobremu pla-
čilu pri

(2128-5)

Josipu Lehner-ju

tesarskemu mojstru v Ljubljani.

Jutri v soboto, 5. oktobra t. l.

KONCERT

ljubljske meščanske godbe

pri Vosperniku

Gospeske ulice št. 3.

Začetek ob 8. uri.

Vstop je prost.

Za mnogobrojni obisk prosi najudaneje

J. Vospernik.

(2163-1)

Špecialna trgovina za kavo

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte

priporoča

kavo Santos dobrega okusa po gld. 1.— kilo

„Nelligerry“ aromatično-

krepega okusa „ 1,40 „

„Piraldy“ najfinerega okusa „ 1,60 „

Poštne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno špecialijsko blago v najboljši

kakovosti. (12-189)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

Ponižna prošnja.

Za dijaka realke prosi se
opoludanske hrane.

Blagohotne ponudbe pod F. T. poste
restante Ljubljana. (2164-1)

Prijatelji citer

ki se želé z malimi stroški kot samonki gotovo
in temeljito naučiti igrati na citre, se uljudno po-
zivljajo, da blagovolijo svojo čast. adresno nazna-
niti po poštni dopisnici podpisane, ki jim brez-
plačno in franko dopošlje obsežen pregled najbolj-
ših učnih pripomočkov za citre. Naslov:

Josip Sorg

(2135)

Dunaj, III., Kőiblgasse Nr. 17.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling
v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je-
zeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz, čez
Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Ma-
rijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago,
(direktni voz I in II. razreda), Lipsko, Dunaj via
Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-
Monakovo direktni vozovi I in II. razreda) — Proga
v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri
17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz
Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Du-
naja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzens-
festa, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I
in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni
vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni
vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plzna, Prago, (direktni vozovi I in
II. razreda), Budejevice, Solnograda, Linca, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella
ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mo-
horja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne
osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka,
Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pon-
tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Du-
naja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga
iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri
in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol.
v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj,
ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob
10 uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru,
poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v
oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m
dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobru. (1393)

Pri strokovnjaku se kupuje najceneje.

Kdor potrebuje
elektr. razsvetljavne predmete
in
razsvetljavne predmete za plin
naj si iste omisli samo pri podpisnem.

Lastna fabrikacija

ali izdelki svetovnoznane trdnice bratov Brüner
na Dunaji, od katere so vedno v zalogi vsi raz-
svetljavni predmeti, kakor tudi material za elek-
trično razsvetljavo.

Pri večjem nakupu se podaljšanja, skrajšanja in
manjša popravila izvršujejo brezplačno.

Starl lestenci (lustr) se po ceni prenarejajo
za električno razsvetljavo. (2132-2)

Leopold Tratnik, pasar
Sv. Petra cesta št. 27.

Točna in resna postrežba.

Blago za damske obleke

od najcenejše do najfinejše kvalitete

po globoko znižanih cenah
v veliki izbi.

Dalje: Zagrinjala, preproge, namizne garniture, platneno blago, svila za bluže, blago za
gospode, barhanti, oksfordi, dežniki in solnčniki, kravate, bluže, srajce, belo blago in šlingerije

40%

pod normalno ceno ima

(2113-5)

Konrad Schumi, Ljubljana
Prešernove ulice št. 1.